

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Gayer és Társai Ügyvédi Iroda (1136 Budapest, Balzac u. 37. szám, ügyintéző: dr. Gayer Gyula ügyvéd) által képviselt felperesnek a Havasi Ügyvédi Iroda (1124 Budapest, Csörsz u. 43. szám, ügyintéző: dr. Havasi József ügyvéd) által képviselt alperes ellen 8.329.200 forint vételár és járulékai megfizetése iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2010. március 12-én kelt 25.G.41.745/2009/10. számú ítélete ellen az alperes részéről 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatja, és az alperes által 2009. július 1. napjától kezdődően a kifizetésig terjedő időtartamra fizetendő késedelmi kamat mértékét a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal emelt összegében, de legfeljebb 16,5 %-ban állapítja meg, az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezéseit helyben hagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 200.000 (Kettőszázezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint az alperes 2007. december 12-i megrendelése, majd annak csökkentése után 650 zsák szemescirok vetőmagot szállított az alperesnek, 375 zsákot nettó 14.000 forint, míg 275 zsákot nettó 17.000 forintos egységaron. Az alperes 2008. december 16-án a tartozását elismerte és annak megfizetését 2009. február 28-ig vállalta. A felperes 2009. január 9-én két számlát állított ki az alperes felé 202 zsákról 3.580.000 forint és 448 zsákról 8.329.200 forint értékben. Az alperes a 202 zsák vetőmag árát megfizette. A felek 2009. február 6-án szóban megállapodtak arról, hogy az alperes a sérült, hiányos állapotban visszahozott 448 zsák vetőmagot - melyet az alperes a felperesnek az A. Kft.-nél lévő raktárába szállíttatott - az alperes megtisztíttatja, újból fémzároltatja, majd ezt követően azt a felperes visszavásárolja. Az alperes az A. Kft. raktárában elhelyezett vetőmag tisztításáról, átcsomagolásáról,

fémzárolásáról nem gondoskodott, és a vetőmag árát, a fennmaradó 8.329.200 forintot nem fizette meg.

A felperes kereseti kérelmében kérte az alperes kötelezését 8.329.200 forint vételár, valamint annak 2009. február 28-tól a kifizetés napjáig évi 16,5 %-os mértékű késedelmi kamata, továbbá a perköltség megfizetésére. A 3. sorszámú beadványában hivatkozott arra, hogy az irányadó kamat mértéke 2008. december 31-én 10 % jegybanki alapkamat +7 % = 17 %, 2009. június 30-tól pedig 9,5 % jegybanki alapkamat +7 % = 16,5 %.

Az alperes elsődlegesen kérte a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását. Előadta, hogy a felek szerződése a 2009. február 6-i egyeztetés szerint értelmezendő, a felperes a raktározott vetőmag visszavételét vállalta azzal, hogy a felek a követeléseiket egymással szemben beszámítják. A felperes teljesítési segédjének tekintendő A. Kft. azonban nem működött közre a vetőmag tisztításában és átcsomagolásában, magatartása miatt a visszavásárlásra vonatkozó megállapodás sem teljesült, ezért a felperes keresete időelőtti, illetve annak elutasítása indokolt.

Az elsőfokú bíróság a 2010. március 12-én kelt 25.G.41.745/2009/10. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 8.329.200 forint tőkét, ezen összeg után 2009. február 28-tól 2009. június 30-ig évi 17 % és 2009. július 1. napjától a kifizetés napjáig évi 16,5 %-os mértékű késedelmi kamatot, valamint 999.800 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint - a felek előadása, az általuk becsatolt okiratok, valamint Z. L., W. L., T. G. és B. L. tanúk meghallgatása után, a felek szóbeli megállapodásáról készült „emlékeztető” és a tanúvallomások egybevetésével - az volt megállapítható, hogy a vetőmag tisztítása és zároltatása egyértelműen az alperes feladata volt, amelynek költségei is az alperest terheltek. A felek megállapodása alapján az alperesnek kellett volna megbízást adni az A. Kft.-nek a vetőmag tisztítására és újbóli fémzárolására, és az A. Kft. nem volt a felperes teljesítési segédje, a munka elvégzése esetén az A. Kft. közvetlenül az alperes felé állította volna ki a számlát, a vetőmag átcsomagolására irányuló szerződésben az alperes lett volna a megbízó. Az alperes az A. Kft. által adott ajánlatot eltúlzottnak vélte, ezért az árajánlat kézhezvétele után másik céget keresett a vetőmag átcsomagolásához, vagyis maga az alperes sem tekintette úgy, hogy arról a felperesnek kellene gondoskodnia. A felek megállapodása szerint a visszavásárlás feltétele volt, hogy az alperes a vetőmag tisztításáról, zárolásáról gondoskodjon. A megállapodásnak ez a felfüggesztő feltétele nem teljesült, így a megállapodásnak a visszavásárlásra vonatkozó része nem lépett hatályba. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 379. § (1) bekezdésének, 207. § (1) bekezdésének és 228. § (1) bekezdésének felhívása mellett kötelezte az alperest a szállítási szerződésből eredő tartozásának, továbbá a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja alapján a perköltség megfizetésére.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezett. Elsődlegesen a per megszüntetését kérte a Pp. 157. §-a és 251. §-a alapján, másodlagosan a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltség fizetésére kötelezését, harmadlagosan - amennyiben a Fővárosi Ítéltábla a felperes keresetét megalapozottnak tekintené - a késedelmi kamatra vonatkozó rendelkezés megváltoztatását kérte akként, hogy a fizetendő késedelmi kamat a Ptk. 301/A. §-a alapján kerüljön megállapításra, negyedlegesen a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Az alperes a fellebbezésében előadta, hogy az elsőfokú bíróság megállapításai a felek 2009. február 6-i egyeztetéséről készült „emlékeztető” értelmezését illetően iratellenesek. Álláspontja szerint a felek közötti egyeztetések, levelezések és az emlékeztető összevetése alapján azt kellett volna megállapítani, hogy a visszavásárlás előfeltételeként elvégzendő munkákra az A. Kft. a felperes megbízásából jár el, ahogyan azt az alperes előkészítő iratai is tartalmazták. Az A. Kft. képviselőjében eljáró személyek nyilatkozatai értelmében az A. Kft.-vel nem az alperes állt megbízási vagy egyéb jogviszonyban, hanem a felperes, és az A. Kft. a felperes utasításait várta, az A. Kft. magatartására a felperesnek volt ráhatása. Az alperes kiemelten hivatkozott B. L. üzemvezető írásbeli és a tárgyaláson tett nyilatkozataira. Az alperes kifogásolta, hogy a bizonyítási indítványa ellenére az elsőfokú bíróság nem hallgatta meg dr. Sz. A. tanút, aki bizonyítékul szolgálhatott volna az A. Kft. felróható magatartására és arra, hogy kizárólag az A. Kft. a felperes megrendelésére és megbízására járt volna el, továbbá alátámasztotta volna, hogy az A. Kft. a felperes teljesítési segédje volt. Erre utalt a felperesi képviselő tárgyaláson tett nyilatkozata is, amely szerint az A. Kft. csak a felperes megbízásából kívánt eljárni. Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a felek közötti szóbeli megállapodást, ugyanis az lényegében egy fizetési megállapodás volt, a felek a tartozás megfizetésének esedékességét és módját változtatták meg. Az alperesnek akkor lett volna fizetési kötelezettsége, ha a vetőmagok megtisztításra kerülnek és azokat a felperes visszavásárolja. Ez a körülmény nem következett be, így az alperes fizetési kötelezettsége nem állt be, ezért a felperes követelése időelőtti, amely miatt pert megszüntető végzést kellett volna hozni. Állította, hogy az A. Kft. magatartása a felperes magatartásaként értékelendő, mivel az A. Kft. a felperes teljesítési segédjeként járt el. Véleménye szerint téves az elsőfokú bíróságnak a felfüggesztő feltételre való utalása, de ha az okfejtése helyes is lenne, akkor is alkalmazandó a Ptk. 229. § (2) bekezdése, amely szerint a feltétel meghíúsulására nem alapíthat jogot az, aki azt felróhatóan maga idézte elő.

Az alperes a fellebbezésében a kamatfizetésre vonatkozó rendelkezést is kifogásolta. Előadta, hogy a felperes az évi 16,5 %-os késedelmi kamat mértékének alátámasztására bizonyítékkal nem szolgált, ezért a késedelmi kamat mértékének meghatározásánál a Ptk. 301/A. § rendelkezései alkalmazandók.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú eljárási költségeiben való marasztalását kérte, ugyanis álláspontja szerint az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletet hozott. Utalt arra, hogy az alperes a megrendelés elfogadása útján létrejött szállítási szerződésből eredő tartozását elismerte. Felhívta a figyelmet arra, hogy a felperes mindvégig együttműködő magatartást tanúsított, így elfogadta az eredeti mennyiség jelentős csökkenését és türelmes volt az átvett mennyiség kifizetése tekintetében is, azonban az alperes úgy vélte, hogy a vásárlásából eredő kockázat a felperesé. Véleménye szerint az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a meggyőződésre, hogy az alperes nem tudta bizonyítani az áru minőségvizsgálatának felperes részéről történt vállalását és azt sem, hogy az A. Kft. a felperes teljesítési segédje lett volna. Állította, hogy a felek megállapodása szerint az alperest terhelte a minőségvizsgálat és nem volt kötve ahhoz, hogy azt a felperes által ajánlott A. Kft.-vel végeztesse el. A szóbeli megállapodás egy lehetőség volt az alperes részére, mellyel ésszerű határidőn belül nem élt. A visszavásárlásra nézve a felperes ajánlati kötöttséget nem vállalt és a követelés újbóli leszámlázásával ez a lehetőség az alperes részére már nem állt fenn. (A felperes a késedelmi kamat mértékére vonatkozóan nyilatkozatot nem tett.)

A fellebbezés a per főtárgya tekintetében megalapozatlan, de a késedelmi kamatra vonatkozóan alapos.

A Ptk. 379. § (1) bekezdése értelmében szállítási szerződés alapján a szállító köteles a szerződésben meghatározott dolgot a kikötött későbbi időpontban vagy időszakban a megrendelőnek átadni, a megrendelő pedig köteles a dolgot átvenni és az árát megfizetni.

A Ptk. 216. § (1) bekezdése értelmében szerződést jogszabály ellenkező rendelkezése hiányában akár szóban, akár írásban lehet kötni. A szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni.

A fenti rendelkezések alapján az elsőfokú bíróság - a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő alkalmazásával, a rendelkezésére álló elegendő bizonyítékok egybevetésével elvégzett okszerű mérlegeléssel - helytállóan minősítette a felek jogviszonyát és állapította meg, hogy a felek között két szerződés jött létre.

A szállítási szerződés alapján az alperes által megrendelt vetőmagot a felperes leszállította.

Nem mindenben osztotta a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság álláspontját a második (szóbeli) megállapodás minősítésével kapcsolatban. A Ptk. 228. § (1) bekezdése szerinti felfüggesztő feltétel akkor áll fenn, ha a felek által meghatározott bizonytalan jövőbeli eseménytől függ a szerződés hatályának beállta, és ez a felektől független külső jövőbeni esemény, tény, melyre a feleknek általában nincs ráhatása. A jelen esetben a felek pontosan megállapodtak abban, hogy az alperes vállalja a tisztíttatását és a vetőmag újrazárolását a saját költségén, és ezt követően a felek elszámolnak, a tisztíttatott, újra fémezett vetőmagot a felperes visszaveszi.

Az alperes nem végezte el a tisztítatással és az újrazároltatással kapcsolatos munkákat, és a felperes sem intézkedett a megmaradt vetőmag visszavételéről. A felek a vállalt kötelezettségeiket időrendi sorrendbe állították, így a szolgáltatással, illetve a saját vállalásával az alperesnek kellett volna elől járnia. Az alperes részéről teljesítés nem történt, ezért az alperes a felperestől nem követelhet teljesítést (az árú visszavételét).

Érdemben helyes az elsőfokú bíróság jogi álláspontja abban is, hogy az alperes időelőttiségre nem hivatkozhat, és az átvett vetőmag vételárát (ellenértékét) köteles a szállítási szerződésből eredően a felperes részére megfizetni.

A fellebbezésben foglaltaktól eltérően az A. Kft. képviselőjének a 2009. február 2-i levele nem vehető figyelembe a 2009. február 6-i szóbeli megállapodás értelmezésénél. Az alperes nem került üzleti kapcsolatba az A. Kft.-vel, mert az A. Kft.-nek nem adott megbízást a vetőmag tisztítására, pedig a vetőmag tisztítását az alperes vállalta a 2009. február 6-i megállapodásban.

A Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.

A Ptk. 301/A. § (1)-(2) bekezdése értelmében az előbbi rendelkezést kell alkalmazni a gazdálkodó szervezetek között fizetendő késedelmi kamat tekintetében is, de azzal az eltéréssel, hogy a késedelmi kamat mértéke a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összege.

A felperes pontosított kereseti kérelmében a kamatkövetelésének kezdő időpontját 2009. február 28. napjában határozta meg, ugyanis az alperes felé a 8.239.200 forintról szóló számláját már korábban kiállította, és az alperes 2009. február 28-ig vállalta a tartozása megfizetését. A peres felek a Ptk 685. § c) pontja szerint gazdálkodó szervezetnek minősülnek. A jegybanki alapkamat mértéke a 2008. december 31-én 10 % volt, így az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg az alperes által 2009. február 28. napjától 2009. június 30. napjáig terjedő időszakra fizetendő késedelmi kamat mértékét 17 %-ban (10 % + 7 %). A jegybanki alapkamat 2009. június 30-án 9,5 % volt, így az alperes által 2009. július 1. napjától 2009. december 31. napjáig terjedő időszakra fizetendő késedelmi kamat mértéke 16,5 % (9,5 % + 7 %). A jegybanki alapkamat 2009. december 31-én 6,25% volt, így az alperes által 2010. január 1. napjától 2010. június 30. napjáig terjedő időszakra fizetendő késedelmi kamat mértéke 13,25 % (6,25 % + 7 %), amely kevesebb az elsőfokú bíróság által ezen időszakra vonatkozóan tévesen meghatározott 16,5 %-

nál. Az alperes fizetési kötelezettsége teljesítésének időpontja jelenleg bizonytalan, és a késedelem időtartamára általa fizetendő késedelmi kamat mértéke jelenleg számszerűen nem, hanem a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése alapján határozható meg. A felperes a keresetében 2009. július 1. napjától évi 16,5 % késedelmi kamat megfizetését kérte, és a Pp. 215. §-ában foglaltak értelmében a bíróság a kereseti kérelmen nem terjeszkedhet túl, ezért a felperes 16,5 %-ot meghaladó mértékű késedelmi kamatra akkor sem jogosult, ha a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összege meghaladná a 16,5 %-ot.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a késedelmi kamat tekintetében részben megváltoztatta, és a késedelem időtartamának egy részére vonatkozóan a késedelmi kamat mértékét a Ptk. 301/A. §-a szerinti mértékben határozta meg, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.

Az alperes fellebbezése túlnyomórészt sikertelen maradt, ezért a Pp.81.§.(1)bekezdése és a 239.§.-a alapján az alperesnek a másodfokú eljárással kapcsolatban felmerült költségei az alperes terhén maradnak, és az alperes köteles a felperes részére megfizetni a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése, (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp.256/A. § (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2010. szeptember 23.

. Koday Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár József s.k.
előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági tisztviselő